

Sygn. akt VIII U 1215/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2014 r. w Gliwicach

sprawy E. Ż. (Ż.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek odwołania E. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 kwietnia 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonej prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do kolejowego deputatu węglowego za okres od 1 lutego 2011 r. do 31 stycznia 2014 r. w ilości po 1.800 kg (jeden tysiąc osiemset kilogramów) rocznie za 2012 r. i 2013 r., a za rok 2011 proporcjonalnie za okres od 1 lutego 2011 r. do 31 października 2011 r. i proporcjonalnie za styczeń 2014 r.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. akt VIII U 1215/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 kwietnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej E. Ż. prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy z tytułu pracy na kolei argumentując, iż dotacje dla ZUS udzielane przez Ministra Gospodarki są przyznawane na wypłatę ekwiwalentu w danym roku budżetowym wobec czego brak podstaw do wypłaty ekwiwalentu za lata wcześniejsze niż rok, w którym wpłynął wniosek.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji domagając się jej zmiany i przyznania prawa do wnioskowanego ekwiwalentu od dnia 5 listopada 2007r. do 31 stycznia 2014r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona E. Ż., urodzona w dniu (...), była zatrudniona w (...) - Zakłady (...) w G. od dnia 1 września 1967r. do dnia 30 listopada 2007r., kolejno na stanowiskach: ucznia na podstawie umowy o naukę zawodu, elektromontera, referenta technicznego, samodzielnego kontrolera, samodzielnego pracownika ds. administracji, specjalisty ds. ekonomiczno – administracyjnych, kierownika sekcji kontroli jakości.

Decyzją z dnia 30 października 2007r. przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury kolejowej.

Decyzją z dnia 31 stycznia 2014r. ZUS, rozpatrując wniosek z dnia 27 listopada 2013r., przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zmianami), zawieszając jednocześnie jej wypłatę, ponieważ dotychczasowe świadczenie okazało się korzystniejsze. Jednocześnie organ rentowy ustalił, iż ubezpieczona jest uprawniona do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla i wypłacił jej w marcu 2014r. ekwiwalent za okres od lutego 2014r. do czerwca 2014r.

Ubezpieczona w dniu 24 marca 2014r. złożyła do ZUS wniosek o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do deputatu węglowego za okres wcześniejszej od dnia 5 listopada 2011r. wraz z odsetkami.

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 kwietnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej E. Ż. prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy z tytułu pracy na kolei argumentując, iż dotacje dla ZUS udzielane przez Ministra Gospodarki są przyznawane na wypłatę ekwiwalentu w danym roku budżetowym wobec czego brak podstaw do wypłaty ekwiwalentu za lata wcześniejsze niż rok, w którym wpłynął wniosek.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego.

Sąd ocenił zebrany materiał dowodowy jako kompletny i spójny, a poprzez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej, E. Ż. zasługuje na uwzględnienie

Podstawę prawną żądania ubezpieczonej stanowi ustawa z dnia 8 września 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz.U. Nr 84, poz. 948 ze zm.).

Zgodnie z przepisem art. 74 tej ustawy byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 94, poz. 422, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 100, poz. 461 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118) albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238 i Nr 56, poz. 678), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego.

Za podstawę ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przeciętną średnioroczną cenę detaliczną 1000 kg węgla kamiennego z roku poprzedzającego rok, w którym ekwiwalent ma być wypłacany, ogłaszana przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", skorygowaną o przewidywany w ustawie budżetowej średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów na rok planowany.

Świadczenie określone w ust. 1 przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku.

Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty.

Ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1, przyznaje i wypłaca w dwóch terminach wraz z wypłatą emerytury lub renty: w marcu - za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i we wrześniu - za okres od 1 lipca do 31 grudnia każdego roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa.

W przypadku przyznania emerytury lub renty po terminie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego, ekwiwalent należny od dnia przyznania emerytury lub renty do końca półrocznego okresu, o którym mowa w ust. 5, wypłaca się łącznie z pierwszą należnością z tytułu emerytury lub renty.

W przypadku przyznania renty rodzinnej po emerycie lub renciście ekwiwalent pieniężny z tytułu tej renty przysługuje dopiero po upływie okresu, za który został wypłacony emerytowi lub renciście.

Emerytom lub rencistom przebywającym w domach pomocy społecznej ekwiwalent pieniężny wypłaca się miesięcznie wraz z wypłatą emerytury lub renty.

W przypadku gdy rentę rodzinną pobiera więcej niż jedna osoba, wszystkim tym osobom przysługuje łącznie jeden ekwiwalent. W razie podziału renty rodzinnej ekwiwalent pieniężny ulega podziałowi w częściach równych, odpowiednio do liczby uprawnionych.

Emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty.

Prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego ustaje lub ulega zawieszeniu wraz z ustaniem prawa do emerytury lub renty.

Bezspornym w sprawie było, że E. Ż. w latach 1970-2007 była pracownikiem (...) - Zakłady (...) w G., a nadto iż jako pracownik była uprawniona do ekwiwalentu węglowego.

Kwestią sporną w przedmiotowej sprawie pozostawało prawo ubezpieczonej E. Ż. do ekwiwalentu węglowego, jaki przysługuje emerycie, który jako pracownik był uprawniony do ekwiwalentu węglowego.

W ocenie organu rentowego powyższe uprawnienie nie przysługuje skarżącej, albowiem dotacje dla ZUS udzielane przez Ministra Gospodarki są przyznawane na wypłatę ekwiwalentu w danym roku budżetowym wobec czego brak podstaw do wypłaty ekwiwalentu za okres wcześniejszy.

W opinii Sądu orzekającego stanowisko organu rentowego nie znajduje uzasadnienia prawnego.

Jak bowiem wynika z treści przepisu art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe", prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego przysługuje byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zaś zgodnie z treścią ust. 4 tego przepisu, prawo to nie przysługuje, jeżeli emeryt lub rencista nie posiadał uprawnienia do deputatu węglowego w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty. Nadto po myśli ust. 10 art. 74 cyt. ustawy emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty.

Jak bezsprzecznie wykazało postępowanie dowodowe, ubezpieczona E. Ż. 5 listopada 2007r. uzyskała prawo do emerytury kolejowej, a jako pracownik (...) - Zakłady (...) w G. była uprawniona do deputatu węglowego.

Sąd ustalił, że ubezpieczona powinna nabyć prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury.

Zgodnie z art. 133 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zmianami) w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;

2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Pojęcie "błędu" w prawie ubezpieczeń społecznych obejmuje sytuacje, w których organ rentowy lub organ odwoławczy miał podstawy do przyznania podwyższonego świadczenia lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem pomyłki, zaniedbania albo wadliwej techniki legislacyjnej wynikającej z niejednoznaczności norm prawnych.

W ocenie Sądu organ rentowy przyznając prawo do emerytury decyzją z dnia 30 listopada 2007r. błędnie nie przyznał ubezpieczonej prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do deputatu węglowego, co było błędem w rozumieniu art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast ubezpieczona wniosek o wypłatę ekwiwalentu ponownie złożyła w dniu 24 marca 2014r.

Redakcja art. 133 ust. 1 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oznacza, iż w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości obowiązują ogólne zasady wypłaty emerytur i rent, tj. świadczenie przyznane lub podwyższone wypłaca się nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu. Wyjątek stanowi tu sytuacja, w której ponowne ustalenie prawa do świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego lub odwoławczego. Jeżeli w tych warunkach organ rentowy lub odwoławczy przyzna lub podwyższy świadczenie, wypłaca się je od miesiąca złożenia pierwotnego wniosku lub wydania decyzji z urzędu, nie dłużej jednak niż za okres 3 lat wstecz, liczonych od daty zgłoszenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy (patrz - wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 czerwca 2010r., III AUa 3917/09, LEX nr 785489, OSA 2011/12/100-106)

Skoro odwołująca wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia złożyła w dniu 24 marca 2014rr. to wypłata emerytury wraz z ekwiwalentem pieniężnym z tytułu prawa do deputatu węglowego nastąpić powinno - stosownie do art. 133 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy - od lutego 2011r. tj. za okres 3 lat wstecz, liczonych od daty zgłoszenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy.

Na marginesie wskazać należy, że sam fakt, iż dotacje celowe dla ZUS są przyznawane na wypłatę ekwiwalentu w danym roku budżetowym nie może stanowić podstawy prawnej odmowy przyznania ubezpieczonej ekwiwalentu pieniężnego za sporny okres.

W konsekwencji, należało stwierdzić, że ubezpieczona spełniła przesłanki przyznania jej prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do deputatu węglowego za okres od dnia 1 lutego 2011r. do 31 stycznia 2014r. w myśl art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz.U. Nr 84, poz. 948 ze zm.) w związku z art. 133 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zmianami).

Mając na uwadze powyższe, uznając odwołanie za uzasadnione – na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – Sąd orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSO Jolanta Łanowy